هواشناسی

رگبار شدید باران و بارش برف در استان تهران

اداره کل هواشناسی استان تهران از رگبار شدید باران، رعد و برق، وزش باد شـــدید موقتی، کاهش دما و در ارتفاعات بالادست بارش برف طی امروز (۷ مهرماه) در دامنه و ارتفاعات استان خبر داد.

به گزارش ایســـنا، براساس این هشدار، رگبار شدید باران، رعد و برق، وزش باد شدید موقتی، مناطق مســـتعد احتمال تگرگ، کاهش دما، در ارتفاعات بالادســـت بارش بـــرف در امروز (۷ مهرمـــاه) در دامنه و ارتفاعات اســـتان تهران پیش‌بینی می‌شـــود.از همین رو، احتمال بالا آمدن ناگهانی ســـطح آب رودخانه‌ها و مســـیل‌ها و طغیان رودخانه‌هـــا، صاعقه، لغزندگی جاده‌ها، شکلگیری روان‌آب و سیلاب، سقوط سنگ، احتمال رانش کوه، مه و کاهش شعاع دید، بارش برف و گاهی کولاک برف در قله‌ها، وزش باد شدید، خسارت به محصولات کشـــاورزی وجود دارد.در همین راســـتا اداره کل هواشناسی استان تهران، نســـبت به خودداری اکید از هرگونه تردد، توقف و اسکان در حاشیه رودخانه‌ها، مسیل‌ها، و نواحی مرتفع، پرهیز از فعالیت‌های تفریحی از جمله طبیعت‌گردی و کوه‌نوردی، اجتناب از چرای دام و تردد عشـــایر در حاشیه رودخانه‌ها و نواحی مرتفع، لایروبی کانال‌ها، آب‌روها و دهانه پل‌ها و تمهیدات لازم جهت جلوگیری از خســـارت به بخش کشاورزی، تسریع در جابجایی محصولات کشاورزی برداشت شده و آمادگی راهداری، وزارت نیرو و سایر دستگاه‌های اجرایی خدمات‌رسان و امدادی توصیه کرده است.

لازم به ذکر است بارش در ارتفاعات البرز مرکزی به‌صورت برف خواهد بود. روز یکشـــنبه در استان‌های البرز، تهران، قم، قزوین و سمنان شاهد رگبار و رعد و برق خواهیم بود. برای ســـواحل دریای خزر و برخی مناطق شـــمال شرق و شرق کشور نیز همین وضعیت پیش‌بینی شده است.روز دوشنبه در استان‌های، کردســـتان، زنجان، قزوین، البرز، تهران، مازندران، شرق گیلان، شمال استان‌های قم، همدان و مرکزی بارش پراکنده پیش‌بینی می‌شود.

سلامت

ثبت ۱۹۳ مورد تب دنگی در کشور

معاون فنی مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت، از ابتلای ۱۹۳ نفر در کشور به بیماری تب دنگی خبر داد.

بابک عشـــرتی، درباره میزان افزایش آمار مبتلایان به تب دنگی در کشـــور گفت: از هفته گذشته که آمار حدود ۱۸۹ نفر بود تا این هفته ۴ نفر مبتلای جدید شناخته شده که نشـــان می‌دهد پشه آئدس فعالیت چشمگیری در هفته‌های اخیر نداشته است.وی افزود: تا زمانی که از شهرستان‌های کشور، بیمار گزارش نشـــود، آماری اضافه نمی‌شـــود، اما درباره مشاهده خود پشه ممکن است در برخی از استان‌ها فعالیت داشته باشد.

عشرتی گفت: تاکنون هیچ استانی درگیر تب دنگی نشده و فقط شهرستان چابهار درگیر این بیماریست، البته در برخی از شهرستان‌ها، پشه آئدس صید شده، اما به صورت استانی تا کنون شیوع پیدا نکرده است.وی با بیان اینکه گستره زیستگاه پشه آئدس افزایش یافته، افزود: تا چندین سال قبل مثلاً در فرانسه تنها در جنوب این کشور پشه آئدس وجود داشت، اما هم اکنون همه این کشور را درگیر کرده است.

به گزارش مهر، معاون فنی مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر وزارت بهداشت با اشاره به تشکیل ستادی در وزارت کشور برای ساماندهی دستگاه‌های اجرایی در مقابله احتمالی با شیوع بیماری تب دنگی، گفت: با توجه به تجربه کرونا، وزارت بهداشت با هماهنگی موفق‌تر از دوران کرونا عمل کرده است.عشرتی افزود: گزش این پشه کشنده نیست و از ابتدای سال تا کنون فقط یک مورد فوتی داشـــتیم و از تعداد ۱۹۳ مورد مبتلا تقریباً بیش از ۱۳۰ نفر از خارج کشور مبتلا شده بودند.

شیوعِ جهانی یک عارضه چشمی در کودکان

آمار نشان می‌دهد حدود یک ســـوم از کودکان و نوجوانان در حال رشد در سراســـر دنیا دچار نزدیک‌بینی هســـتند و این رقم تا سال ۲۰۵۰ میلادی بـــه بیش از ۷۴۰ میلیون نفر می‌رســـد که ۴۰ درصـــد جمعیت کودکان و نوجوانان است. یک تیم تحقیقاتی از دانشگاه «سان‌یات» در شهر گوانگ‌ژوی چین گزارش‌های دولتی ۵۰ کشـــور دنیا را در زمینه نزدیک‌بینی کودکان و نوجوانان مورد مطالعه قرار داده‌اند. نتیجه این تحقیق که در نشریه تخصصی چشم‌پزشـــکی بریتانیا منتشر شـــده است نشـــان می‌دهد تقریبا از هر سه نوجوان در سراسر دنیا یک نفر دچار نزدیک‌بینی است.این تحقیق همچنین پیش‌بینی کرده اســـت تعداد افراد در سن رشد مبتلا به نزدیک‌بینی تا سال ۲۰۵۰ به بیش از ۷۴۰ میلیون نفر خواهد رسید که شامل ۴۰ درصد کودکان بالای پنج ســـال در سراسر دنیا اســـت. علاوه بر این کارشناسان پیش‌بینی می‌کنند بالاترین میزان شـــیوع این بیماری در قاره آسیا و در سال ۲۰۵۰ با ۶۹ درصـــد خواهد بود. یک دلیل ایـــن امر در کنار دلایل دیگر می‌تواند این باشد که در این قاره کودکان زودتر از سایر مناطق دنیا به مدرسه می‌روند.

به گزارش ایســـنا، این تحقیق در مجموع داده‌هـــای بیش از پنج میلیون و ۴۰۰ هزار کودک بین پنج تا ۱۹ ساله را در سراسر دنیا بررسی کرده که یک میلیون و ۹۰۰ هزار نفر از آنها دچار نزدیک‌بینی هستند.در فاصله سال‌های ۱۹۹۰ تا ۲۰۲۳ میلادی بیشـــترین شیوع نزدیک‌بینی در کشور ژاپن با ۸۶ درصد و کره جنوبی با ۷۴ درصد بوده است. در این سال‌ها همچنین روسیه با ۴۶ درصد، سنگاپور ۴۴ درصد و چین ۴۱ درصد در جایگاه‌های بعدی شیوع این بیماری قرار داشته‌اند.کمترین میزان ثبت این بیماری نیز در کشورهای آفریقایی مانند اوگاندا و بورکینافاســـو بوده که در هر کشور تنها ۱.۳ درصد کودکان و نوجوانان به نزدیک‌بینی مبتلا بوده‌اند. پس از آن کشـــور پاراگوئه بـــا زیر یک درصد مبتلا قرار دارد.به گزارش دویچه‌وله، نزدیک‌بینی از دوران کودکی آغاز می‌شـــود و شروع آن با تار دیدن اجسام نزدیک است. دلیل این بیماری می‌تواند ژنتیکی باشـــد اما از آنجا که سال‌هاســـت این مشکل رو به افزایش اســـت، متخصصان بیش از هر چیز، بودن بیش از اندازه در فضاهای بسته و گذراندن زمان زیاد مقابل صفحه نمایش کامپیوتر را از عوامل شیوع این بیماری در دهه‌های اخیر می‌دانند. محققان در پژوهش اخیر دریافته‌اند در فاصله سال‌های ۲۰۱۰ تا ۲۰۲۳، شیوع نزدیک‌بینی بسیار افزایش داشته است. در حالی که تعداد کودکان و نوجوانان مبتلا بین سال ۱۹۹۰ تا ۲۰۱۰ بین ۲۴ تا ۲۵ درصد ثابت مانده بود، از ســـال ۲۰۱۰ به این سو تعداد افراد مبتلا بیشتر شـــده است به طوری که در ســـال ۲۰۲۳ میلادی ۳۶ درصد کودکان و نوجوانان به نزدیک‌بینی مبتلا بودند.این تحقیق همچنین مشخص کرده است شیوع این عارضه بینایی در میان دختران بیشتر از پسران است. محققان برآورد کرده‌اند این اختلاف از آنجا ناشـــی می‌شـــود که دختران به طور عمومی تمایل کمتری به وقت‌گذرانی در فضای باز دارند و نیز بیشـــتر روی اجســـام و اشیای نزدیک متمرکز می‌شوند.همچنین زندگی در مناطق شهری و داشـــتن تحصیلات بالاتر نیز با بروز بیشتر نزدیک‌بینی در ارتباط اســـت. این پژوهش تصریح کرده کـــه نزدیک‌بینی می‌تواند در آینده به یک مشکل جهانی ســـلامتی تبدیل شود. در کشورهایی با درآمد سرانه پایین و متوســـط در مقایسه با کشورهایی با درآمد سرانه بالا احتمال بالا رفتن آمار این بیماری بیشتر است.

ایثارگری

توسعه ارزش‌های اسلامی و فرهنگ ایرانی از طریق گردشگری فرهنگی

مدیرعامل ســـازمان فرهنگی، هنری و سیاحتی کوثر در همایش گردشگری فرهنگی گفت: توسعه ارزش‌های اسلامی و فرهنگ ایرانی از طریق گردشگری فرهنگی میسر می‌شود.

به گزارش «ایثار»، میثم جعفری، مدیرعامل سازمان فرهنگی هنری سیاحتی کوثر بنیاد شـــهید و امور ایثارگران با گرامیداشت مقام شهدای فلسطین و ارزش تاریخی و اسلامی این ســـرزمین گفت: فلسطین قبله اول مسلمانان و محل ظهور ادیان مختلف است و امیدواریم به زودی شاهد بازگشت صلح و آرامش و نابودی رژیم صهیونیســـتی باشیم.وی افزود: گردشگری فرهنگی بازدید از آثار تاریخی و آشنایی با سبک زندگی در دنیا است و این امر تنها به گردشگری داخلی و خارجی مربوط نمی‌شود.

جعفری خاطر نشان کرد: ما می‌توانیم پرچمدار گردشگری فرهنگی در دنیا باشیم، در کشورهای مختلف طی نمایش‌ها و مسابقاتی، سبک زندگی خود را بـــه نمایش می گذارند. وی تاکید کرد: ما به عنوان یک کشـــور غنی، می توانیم قطب گردشگری فرهنگی باشیم تا مقدماتی برای تولید ثروت و توسعه فرهنگی خودمان و آشنایی مردم دنیا با فرهنگ ایرانی را فراهم کنیم.

چرا گرفتار این بحران شدیم؟

ایران رکورددار فرونشست زمین در جهان

براســـاس جدیدترین مطالعات، ۳.۵ درصد از مساحت کشـــور در حال فرونشست است. به گفته محققان، اســـتان کرمان نرخ فرونشســـت وحشتناکی را تجربه می‌کند و نرخ فرونشســـت در این منطقه، بیش از ۳۵ سانتی‌متر در ســـال ثبت شده است.

فرونشست ناشی از آب‌های زیرزمینی یا فرورفتگی زمین پدیده‌ای اســـت که در اثر اســـتخراج آب‌هـــای زیرزمینی ایجاد می‌شـــود. هم‌چنیـــن این یک مشـــکل جدی در سطح جهان است که در نتیجه افزایش جمعیت در شـــهرها و در پی آن افزایش مصـــرف آب و در عین حال عدم وجود ضوابط و قواعـــد اجباری در مورد اســـتخراج و پمپاژ آب‌های زیرزمینی رو به رشد است.

بر اســـاس مطالعه‌ای که امســـال منتشر شـــد، کاهش آب‌های زیرزمینی در ایران در حال رســـیدن به مرز بحران اســـت. این مطالعه توســـط محمود حق‌شـــناس حقیقـــی و مهـــدی معتـــق، دو محقق ایرانـــی از دانشـــگاه لایبنیتـــس هانوفر و مرکز تحقیقـــات علوم زمیـــن آلمان، انجام شـــده و نشـــان می‌دهد بخش‌های گســـترده‌ای از ایران تحـــت تاثیر تبعات منفی کاهش منابع آب‌هـــای زیرزمینی و فرونشســـت زمین قرار گرفته اســـت. در ایـــن پژوهش با اســـتفاده از پردازش حدود شـــش هـــزار تصویر ماهـــواره‌ای بین ســـال‌های ۱۳۹۳ تا ۱۳۹۹ (۲۰۱۴ تـــا ۲۰۲۰)، عوارض اســـتخراج آب‌های زیرزمینی در سراســـر ایران مورد تجزیه و تحلیل قـــرار گرفته اســـت. نتایج این مطالعه در مجله معتبر پیشرفت‌های علوم (Science Advances) منتشـــر شده و نشـــان می‌دهد که ۳.۵ درصد از مساحت کشور در حال فرونشست است و «استخراج آب‌های زیرزمینی به‌منظور آبیاری» علت اصلی آن است.

ایران، جزو بالاترین رتبه‌های فرونشست در جهان

نـــرخ فرونشســـت زمین در ایـــران، بین بالاتریـــن رتبه‌هـــای جهان قـــرار دارد و دومیـــن جایگاه را به خود اختصاص داده اســـت. بسیاری از اســـتان‌های کشور در بخش‌های توســـعه‌یافته، با خطر شـــدید فرونشســـت و آســـیب جبران‌ناپذیـــر به مخازن آب زیرزمینی خود مواجه هستند. بر اساس این مطالعه، بعضی از سفره‌های آب زیرزمینی در ایـــران به طور کامل از بین رفته‌اند یـــا در معرض نابودی کامل قـــرار دارند و احتمال احیای آنها بســـیار دشـــوار و تقریبا ناممکن شـــده است. به گفته محققـــان، این اســـتخراج ناپایدار آب‌های زیرزمینی، در آینده‌ای نه چندان دور، تقریبـــاً ۹۰ درصد جمعیت کشـــور را با بحـــران آب مواجـــه می‌کند. معتق در این‌باره می‌گویـــد: «نیاز فوری به یک اقدام مؤثر و سیاســـتی منسجم در زمینه مدیریت منابع آب زیرزمینی وجود دارد.» تصاویر ماهواره‌ای نشان می‌دهد در کشور ما در اثر برداشـــت بیـــش از حد آب‌های زیرزمینی، مناطق وســـیعی -بیش از ۱۰ سانتی‌متر- در سال فرونشست دارند؛ که ممکن اســـت صدها تا هزاران سال طول بکشد تا شـــرایط به حالت اولیه برگردد. پدیده فرونشســـت، بر زیرســـاخت‌هایی مانند فرودگاه‌ها، جاده‌ها و راه آهن تأثیر می‌گذارد. به گفته مهدی معتق، اســـتاد مرکز تحقیقات علوم زمین آلمان، استان کرمان نرخ فرونشســـت وحشـــتناکی را تجربه می‌کند. این اتفـــاق در اثر آبیاری مزارع پســـته است که به واسطه آب‌های زیـــر زمینی صـــورت می‌گیـــرد. داده‌ها نشـــان می‌دهد که نرخ فرونشســـت در کرمان، بیش از ۳۵ ســـانتی‌متر در سال ثبت شـــده است. چندی پیش نیز محمد درویش، فعال محیط‌زیست، در گفت‌وگو با خبرآنلاین اشـــاره کرده بود: «علاوه بر کرمان، استان خراسان رضوی، در فاصله دشـــت مشـــهد به چناران جزو مناطقی اســـت که بدترین وضعیت فرونشســـت زمین را دارد. بعد اســـتان فارس، استان تهران و پس از آن اســـتان‌های اصفهان، البرز، یزد و بخش‌هایی از اســـتان همدان مناطقی هستند که در معرض این خطر قرار دارند.»

مراقب مهر و آبان باشید

جولان بیماری‌های ویروسی در پاییز

یک متخصـــص بیماری‌های داخلی، نسبت به جولان بیماری‌های ویروسی به دنبال تغییر فصل و سرد شدن هوا هشدار داد.

ســـهیلا حســـن‌زاده، با اشـــاره به اینکه با آغاز ســـال تحصیلی در ایران، به ویژه در فصل پاییز، شـــاهد افزایش موارد ابتلا به بیماری‌های عفونی و ویروســـی، خصوصاً در میان کودکان و نوجوانان هستیم، گفت: ایـــن موضوع به عوامـــل مختلفی از جمله تغییرات فصلی، شرایط محیطی مدارس و سیستم ایمنی بدن مرتبط می‌شود.وی به ارتباط شرایط محیطی و فصلی با افزایش شـــیوع بیماری‌های ویروســـی اشاره کرد و افزود: با آغاز فصل پاییز، شـــرایط جوی در بسیاری از مناطق ایران به‌سرعت تغییر می‌کند، هوای سردتر و مرطوب‌تر، کاهش میزان تابش آفتاب و افزایش زمان حضور افراد در محیط‌های بسته، زمینه‌ساز رشد و انتقال ویروس‌ها می‌شود.

به گفته این متخصص بیماری‌های داخلی، در برخی مـــدارس و مهدهای کودک که تهویـــه کافی وجود نـــدارد، این امر منجر به تجمع ویروس‌ها و افزایش شـــیوع آنها می‌شود به شکلی که بسیاری از ویروس‌ها، مانند آنفلوانزا و ویروس ســـین سیشـــیال تنفســـی (RSV)، در هوای سرد پاییز و زمســـتان به دلیل کاهش رطوبت داخلی سیســـتم‌های گرمایشـــی فعال‌تر شده و توانایی زنده ماندن آنها در ســـطوح و هوا افزایش پیدا می‌کند.حســـن‌زاده ادامه داد: کـــودکان گروه‌های آســـیب‌پذیر در برابر بیماری‌های ویروسی هستند، زیرا سیستم ایمنـــی آنها هنوز در حال رشـــد و تکامل است، تحقیقات اخیر نشـــان می‌دهد که فصل پاییز بـــه دلیل تغییرات ناگهانی دما و افزایش اســـترس‌های فصلی، بر سیستم ایمنی بدن تأثیرگذار اســـت و این مسئله باعث می‌شـــود که ویروس‌هـــا راحت‌تر به بدن کودکان حمله کنند.

وی بـــه مطالعاتی که در ســـال ۲۰۲۲ در مجله Pediatrics منتشر شده اشاره کرد و افـــزود: این مطالعات نشـــان داده که در طول ماه‌های مهر و آبان، شیوع عفونت‌های ویروسی تنفســـی مانند RSV و آنفلوانزا تـــا ۳۰ درصد افزایـــش می‌یابد، همچنین تحقیقات وزارت بهداشـــت ایران در سال ۱۴۰۱ تایید می‌کند که تعداد بستری‌های مرتبط با عفونت‌های ویروســـی تنفسی در کودکان زیر ۵ ســـال طـــی ماه‌های پاییز افزایش چشمگیری دارد.

عضو هیئت علمی دانشـــگاه علوم پزشکی شهید بهشتی خاطرنشـــان کرد: مدارس و محیط‌های آموزشـــی به دلیـــل تراکم جمعیتی بالا و تماس نزدیک دانش‌آموزان، مکان‌های پرخطری برای انتقال ویروس‌ها هســـتند، بســـیاری از ویروس‌ها از طریق قطرات ریز تنفسی منتشـــر می‌شوند و با توجه بـــه این‌که کـــودکان اغلب کمتر به پروتکل‌های بهداشـــتی پایبند هســـتند، ریســـک انتقال ویروس‌ها افزایش می‌یابد. حسن‌زاده به راه‌های انتقال ویروس‌ها اشاره کرد و افزود: تماس مستقیم با سطوح آلوده از مهم‌تریـــن عوامل ابتلا بـــه ویروس‌های تنفسی اســـت، به همین دلیل ضدعفونی مرتب سطوح و آموزش دانش‌آموزان درباره بهداشت فردی از اهمیت بالایی برخوردار اســـت.وی با بیان اینکه پیشـــگیری کلید کنترل شیوع بیماری‌ها است، اظهار کرد: پیشگیری از ابتلا به بیماری‌های ویروسی نیازمنـــد اقداماتـــی چندجانبه اســـت که واکسیناسیون یکی از موثرترین روش‌های آن اســـت. به گزارش مهر، این متخصص داخلی با بیان اینکه در کنار واکسیناسیون، شست‌وشوی دســـت‌ها، استفاده از ماسک در محیط‌های شـــلوغ و تهویه مناســـب کلاس‌های درس از جمله راهکارهای موثر در جلوگیری از شـــیوع بیماری‌ها اســـت، اضافـــه کرد: مطالعات متعدد نشـــان داده که رعایت بهداشت فردی، به خصوص در فصول سرد سال، می‌تواند تا ۴۰ درصد از انتقال ویروس‌های شـــایع جلوگیری کند. به گفته وی، یکی از نکات مهم در کنترل بیماری‌های ویروسی، تشخیص زودهنگام و مداخلات مناســـب است، علائمی مانند تب بالا، ســـرفه‌های شدید، تنگی نفس، و درد عضلانی نیازمند توجه فوری هستند. حســـن‌زاده تاکید کرد: اگر علائم طی ۴۸ ســـاعت بهبود نیابد یا تشدید شود، به‌ویژه در کـــودکان و افـــراد دارای بیماری‌های زمینه‌ای، مراجعه به پزشک ضرورت دارد مطالعات پزشکی نشان می‌دهند که مراجعه دیرهنگام به پزشک در موارد عفونت‌های ویروســـی می‌تواند به عـــوارض جدی‌تری مانند عفونت‌های ثانویه باکتریایی و حتی بستری شدن در بیمارستان منجر شود.

رزیدنت را یک نیروی کار نزدیک به رایگان می‌دانند

رزیدنسی به مثابه یک زندان بزرگ

صحبت کـــردن درباره خودکشـــی در ســـطح جامعه ضروری است؛ اما ضروری‌تر این است که با همین عنوان از آن یاد شـــود. دکتر هادی یزدانی، پزشک و دکترای حرفه‌ای پزشکی، عناوینی از قبیل مرگ خودخواسته، مرگ ناگهانی یا تابلوهای مرگ مثل ایســـت قلبی که در پی خودکشی فرد مطرح می‌شـــوند، را یک‌سری اسامی پوششـــی می‌داند که «جنبه خاک پاشیدن روی حقیقت و مخفی کردن آن را دارند». او به خبرآنلاین می‌گوید: «مخفی کردن و عدم انتشار اخبار مرتبط با خودکشی، یا از سوی مقامات مسئول یک جامعه با هدف اینکه آمار و عملکرد مقبول و منطقی به نظر برســـد، صورت می‌پذیرد یا از سوی خانواده‌ها.»

هم‌چنیـــن یزدانی، پیش‌تـــر در گفت‌وگو با خبرآنلاین عنـــوان کرده بود: «در حالی که دغدغـــه اصلی ما صحبت از این ماجرا و به رســـمیت شـــناختن آن است، سعی جامعه همواره بر این بوده که سکوت کند یا عنوان خودکشـــی را کنار بزند و ماجرا را با برچســـب دیگری همچـــون «مرگ خودخواســـته» روایت کند. خودکشی نام دیگری ندارد، فراتر از یک آسیب اجتماعی اســـت و هم‌ردەی یک «انتحار اجتماعی» باید مورد شناخت و بررسی قرار بگیرد.»

نقش خانواده‌ها در انتشار و اختفای اخبار خودکشی چیست؟

خانواده‌هـــا نقش پررنگـــی در این زمینه دارند، اما متأسفانه در اغلب مواقع حقیقت را پنهان می‌کنند، یا دســـت‌کم موضوع را رســـانه‌ای نمی‌کنند. بخشی از مشکل به عقبه خانـــواده برمی‌گـــردد؛ مثلاً در یک خانواده طی ســـال‌ها مشـــکلات مختلفی مانند مسائل آموزشـــی فرزندان، مسائل شغلی والدین، ارتباط بین افراد خانواده و ... وجود داشته، اما اعضای آن هیچوقت یاد نگرفتند که این مشکلات را مطرح و حل کنند. در نتیجـــه موضوع انکار یا فراموش شد و هرگز به چشـــم نیامد. در بسیاری موارد، یک مشکل جزئی می‌شود پَر کاهی که وقتی روی ترازو قرار بگیرد، کفه ترازو را پایین می‌کشد.

طی ســـال‌های اخیر متأســـفانه وقوع این پدیـــده در میان اعضای جامعه پزشـــکی پررنگ‌تر شـــده؛ کما اینکه امسال را هم با خبر خودکشی یک پزشک متخصص آغاز کردیم. ضرورت پرداختن به این موضوع، به‌صورت جزئی و موردی، در چیست؟

خودکشـــی در میان اعضای کادر درمان، که امروز شـــبیه یک زنجیره شده، مسئله جدیدالوقوعی نیست و تقریباً در تمام ادوار مواردی، هرچند اندک، را شـــاهد بوده‌ایم؛ اما اینکه چنین موضوعـــی در برنامه‌های اولیه وزیر بهداشت دولت چهاردهم، آقای دکتر ظفرقندی، مطرح شـــد، بسیار حائز اهمیت اســـت؛ چرا که می‌تواند مقدمه‌ای باشـــد بـــر یـــک چاره‌اندیشـــی جدی و پیشگیری مؤثر از این اتفاق. ما در کشوری زندگی می‌کنیم که مبانی دینی و اسلامی، پدیده خودکشی را حرام می‌دانند و اصول اخلاقی و عرفی جامعه حکم می‌کنند که خودکشـــی یک عمل ناپسند است؛ بنا بر همین باورها جامعه همیشه ترجیح داده که در این خصوص سکوت کند. همین که در برنامه‌های وزیر بهداشت به این موضوع اشـــاره و تأکید شده، اتفاق خوب و مهمی است.

فکر می‌کنید چرا خودکشی بیشتر در این قشر باب شده است؟

در برهه‌ای، رزیدنســـی و پزشـــکی جزو مراتبی بودند که منزلـــت اجتماعی قابل توجهی داشـــتند؛ حتی در مرتبه علمی و شغلی نیز به‌قدری شأنیت داشتند که فرد در این مقطع از نظر روانی ارضا می‌شـــد و تصورش این بود که با قدم گذاشـــتن در این مســـیر، به مرتبه بالایی از علم دست پیدا کرده و می‌تواند در یک زمینه خاص خـــودش را تقویت کند. امـــا اگر جزئی‌تر به این ســـیر نگاه کنید و داخل مجموعه می‌شـــوید، می‌بینید آموزش به کمترین حد خودش رسیده که هیچ، روابط استاد و شاگرد هم به روابط پادگانی بدل گشته است. امروزه رزیدنسی به‌منزله یک زندان بزرگ است و به‌قدری سختی و مشکلات دارد که یک روزی، فرد را وا می‌دارد به هر طریق که شده، از آن رهایی یابد و به این رنج پایان دهد؛ حال به واسطه انصراف از تحصیل یا خودکشی و موارد دیگر.

قوانین انصراف رزیدنت‌ها به چه نحو است؛ چرا این مورد را در زمره عوامل خودکشی در این قشر برمی‌شمارید؟

طبق تجربه، موردی داشتیم که فرد رزیدنت چشم‌پزشـــکی بوده و تصمیم به انصراف می‌گیـــرد؛ در زمان خودش، ۷۰۰ میلیون تومان -الآن این مبلغ خیلی بیشـــتر شده است- از او مطالبه می‌کنند و می‌گویند اگر این مبلغ را ندهی، مدرکت آزاد نمی‌شود یا اجازه کار نخواهی داشت. نتیجه این بود که این فرد در اهواز خودکشی کرد؛ نحوه برخورد، قوانین انصراف، مبلغ درخواستی و ... همگی در اعمال فشـــار روانی بر فرد نقش داشتند و منجر به این اتفاق شدند.از طرف دیگر، قوانین ورود به دوره دستیاری هم نامناسب است؛ می‌گویند برای ورود به این مقطع باید دو نفر ضامن وجود داشته باشـــد. در این زمینه نیز مورد داشتیم که دستیار روانپزشکی در بابل، پس از فراز و نشیب‌های بســـیار تحصیلی، وقتی به این مرحله رسید، چون نمی‌توانست این مورد را تأمین کند، اقدام به خودکشی کرد.

در بخشـــی از صحبت‌هایتان اشاره کردید که شأن و منزلت رشته‌های پزشکی امروزه دچار افت شده؛ علت این تنزل درجه چه می‌تواند باشد؟

نظام ســـلامت، رزیدنت را یک نیروی کار نزدیک به رایـــگان می‌پندارد و به آن نیاز دارد کـــه بحران‌هـــا و مســـائل موجود را به‌واســـطه او حل کند. نیروی انســـانی در تمام دنیـــا منابعی چون حقـــوق، مزایا و ... را بـــه طور مســـتقل در اختیار دارد؛ اما چون رزیدنتی در کشور ما شغل محسوب نمی‌شود، به تناسب آن یک رزیدنت از این منابع بی‌بهره اســـت و حتی مشمول بیمه هم نمی‌شـــود. از همین رو نظام سلامت، نیروی انسانی خود را از این طریق تأمین می‌کند و تازه منتی هم سر افراد می‌گذارد.

در حال حاضر کیفیت آموزش در طول دوره رزیدنتی چگونه است؟

وقتی شـــما در یک سیستم مسئولیتی بر عهده داشته باشید، می‌بایست از حقوقی هم برخوردار باشید. حق رزیدنت این است که به درستی آموزش ببیند؛ اما می‌بینیم که امروز این آموزش یا ســـینه به ســـینه از رزیدنت ســـال بالاتر به سال پایینی‌ها منتقل می‌شـــود، یا فردی که دغدغه‌مند است به طور خودآموز، دروسش را پیگیری می‌کند.اشـــکالات این‌چنینی در سیستم آموزش منجر به بروز مشـــکلات متعددی شـــده که ایجـــاد «رشـــته‌های لوکس و غیرلوکس» یکی از آنهاست.

پیش‌تر، از یک‌ســـری رشته‌های پزشکی بیشتر استقبال می‌شـــد؛ مثل رشته‌های جراحی. انگار پزشـــکی فقط در این رشته خلاصه می‌شـــد و در کتاب‌ها و سریال‌ها، پزشک را فقط در قامت یک جراح یا نهایتاً یک جـــراح اعصاب می‌دیدیـــم. این رویه منجر بـــه لوکس و غیرلوکس بودن برخی رشته‌ها شد.

محیط زیست

شهرداری به تکلیف قانونی خود عمل نمی‌کند

مدیرکل دفتر مدیریت پســـماند سازمان حفاظت محیط زیست درباره مدیریت پسماند مدارس می‌گوید: پسماند مـــدارس جزو پســـماندهای عادی اســـت و طبق قانون مدیریت آن به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌های آن منطقه است. طبق ماده ۴ آیین‌نامه قانون مدیریت پسماندها باید به صورت تفکیک شـــده جمع آوری شـــوند. نه تنها در مدارس بلکه باید در ســـطح شهر شرایطی ایجاد شود که مردم بتوانند پسماندشان را به صورت تفکیک شده تحویل شهرداری‌ها دهند.

مهدی خادم ثامنی ادامه داد: متاسفانه شهرداری‌ها اقدامی در این راســـتا انجام نمی‌دهند. من موضوع را به دادستان کل کشـــور و آقای مخبر - معاون اول دولت سیزدهم - گزارش کردم. باید پیگیری شـــود که چرا شـــهرداری به تکلیف قانونـــی خودش عمل نمی‌کند. ایـــن کار اختیار نیســـت بلکه تکلیف قانونی شهرداری‌هاست اما متاسفانه شـــهرداری‌ها تمکین نمی‌کنند. ما طی دو سال گذشته حدود ۷۰۰ پرونده حقوقی برای شـــهرداری‌های مناطق ایجاد کردیم که ۳۰۰ پرونده منجر به محکومیت شـــده است اما متاسفانه جرم و جزا همخوانی ندارد.

مدیرکل دفتر مدیریت پســـماند سازمان حفاظت محیط زیست اضافه کرد: شهرداری‌ها تفکیک پسماند از مبدا را انجام نمی‌دهد. آن‌ها در واقع مدیریت اجرایی را در دستور کار ندارند. متاســـفانه بیشتر رای‌های صادر شده تعزیری بوده است. معمولا هم طول عمر شهرداری‌ها کوتاه است و هم رای‌هایی که صادر می‌شـــود با تخلف انجام شـــده همخوانی ندارند. در این شرایط قانون را بازنگری کردیم. اصلاحات را به کمیسیون‌های مجلس بردیم و اکنون در صحن مجلس است. فرصت نشد به تصویب نهایی برسد و باتوجه به این‌که وزرا مشـــخص شـــدند و حالا دیگر از نظر کاری ســـبک تر شده‌اند، امیدواریم بتوانیم در صحن مجلس نهایی کنیم. دبیر شـــبکه‌های مردم نهاد محیط زیســـت و منابع طبیعی با اشـــاره به اختلاف میان ســـه ارگان سازمان محیط زیست، شهرداری و وزارت آموزش و پرورش و دلایل بی سرانجامی این پروژه می‌گوید: یکی از مهم‌ترین کارهایی که تقریبا از یک دهه پیش شروع شده اما به دلیل ناهماهنگی‌ها متوقف شده، همین مساله است. آموزش کاهش تولید پسماند باید از مدارس شروع شود. اقدامات چند جانبه‌ای را در مدارس می‌توان برای مدیریت پســـماند انجام داد. قرار بود آموزش تفکیک پســـماند از مبدا و کاهش تولید آن همچنین نصب تجهیزات تفکیک پسماند با همکاری سازمان محیط زیست، شهرداری‌ها و وزارت آموزش و پرورش در یک تفاهم ســـه جانبه انجام شود.

محمد الموتی ادامه می‌دهد: حدود ۱۰ سال است که این کار روی زمین مانده اســـت و احتمـــالا توافقی در زمینه مجری کار ندارند. اگرچه این تصمیم عملیاتی نشده است اما در اســـتان‌ها مواردی داریم که نهادها همکاری کرده و به نتایج خوبی رســـیده‌اند. ضمن این‌که تشکل‌ها کم و بیش در برخی از استان‌ها مثل گیلان، هرمزگان، بوشهر و اصفهان برای آموزش‌های کارگاهی در مدارس اقداماتی انجام داده‌اند. دبیر شبکه‌های مردم نهاد محیط زیست و منابع طبیعی با انتقاد از عدم همکاری شهرداری، سازمان محیط زیست و وزارت آموزش و پرورش می‌گوید: در این رابطه گلایه‌هـــای زیادی وجـــود دارد. آموزش و پرورش خیلی راحت در تفاهمنامه با دســـتگاه‌ها پای کار می‌آید اما در عمل نشـــان داده اشکالات بسیار زیادی در اجرای آن دارد. حتی خود ســـازمان محیط زیست می‌توانست با برخی اقدامات حداقلی تجهیزاتی مثل سطل زباله رنگی را فراهم کند تا دانش آموزان در سال‌های ابتدایی ورود به مدرسه درباره تفکیک پسماند آموزش ببینند. ساماندهی پسماند مدارس بودجه‌ای دارد اما هر ارگان می‌خواهد فرد مدنظر خودش اجرا کننده باشـــد.او اضافه می‌کند: حتی خود تشـــکل‌ها هم می‌توانند مجری باشند اما این اتفاق در نهایت رخ نداد. بعضی از تشکل‌ها در اردیبهشت سال ۱۴۰۲ یک نامه مفصل خطاب به سازمان محیط زیست و با رونوشـــت به سازمان شـــهرداری‌ها نوشتند و بر لزوم همکاری مســـوولان مدارس با تشکل‌های محیط زیستی در جهت ارایه آموزش‌های مربوط به مدیریت پسماند در مدارس تاکید کردند. تشکل‌ها آمادگی دارند که بر اساس برنامـــه‌ای منطقه به منطقه آموزش‌های اولیه را در حوزه تفکیک و تولید کمتر پســـماند به دانش‌آموزان بدهند اما متاسفانه این برنامه عملیاتی نشد.

الموتی ادامه می‌دهد: ســـال گذشـــته بـــا یک همکاری چهارجانبه بین شـــهرداری لاهیجان، تشکل‌ها، آموزش و پرورش و محیط زیســـت در یک الگوی مشخص انجام گرفت و زنگ پسماند در مدارس شهر لاهیجان به صدا در آمد و این کار را تبدیل به یک رویداد ملی کردیم و در سال تحصیلی جدید قرار اســـت که یک روز به نام روز پسماند و یک زنگ به نام زنگ پســـماند داشته باشیم. در آن روز خاص آموزش‌های سراســـری در قالب رویداد و همایش توسط تشکل‌ها داده شود و سال آینده اختتامیه‌اش برگزار می‌شود و به بهترین‌های حوزه مدیریت پسماند هدایایی داده شـــود.او تاکید می‌کنـــد: اگر مســـئولان و ارگان‌ها همکاری کنند، چنین کارهایی را می‌شود انجام داد. از نظر دستورالعمل‌ها و تجهیزات کمبودی نداریم و تنها مساله این است که دستگاه‌های مسئول کنار هم باشند تا از پایه شروع کنیم اما متاسفانه تا امروز این امر میسر نشده است.

به گزارش ایســـنا، ارائه آموزش‌های عمومـــی و افزایش سطح فرهنگ و آگاهی شهروندان به‌تدریج باعث کاهش میـــزان تولید پســـماند و صرفه‌جویـــی در مصرف منابع می‌شـــود و از طرفی میزان تفکیک پسماندها در مبادی تولیـــد افزایش پیدا خواهد کرد کـــه این امر به نوبه خود موجب کاهش هزینه‌ها از جمله حمل و نقل پســـماندها خواهد شد.ابوالقاسم موسوی - رییس مرکز آموزش محیط زیست و تربیت محیط بان - درباره فرهنگسازی و آموزش در مـــدارس در جهت کاهش پســـماند مدارس می‌گوید: به‌صورت کلی طرحی را مدنظر داریم و آن هم تربیت نسل محیط زیستی اســـت. دانش آموزان اگر از محیط زیست شناخت کافی پیدا کنند، در آینده فعالیت بیشتری در این حوزه خواهند داشـــت و اگر با نگاه محیط زیستی زندگی کنند، وضعیت کشـــور در این حوزه بســـیار بهتر خواهد شد. او با اشاره به اقدامات انجام شده اظهار می‌کند: یکی در بحث کتب درســـی در دوره‌های ابتدایی و اول و دوم متوســـطه کارهای زیربنایی انجام دادیم و امیدواریم که بتوانیم آن را نهایی کنیم. کتابی هم به نام «انسان و محیط زیســـت» در پایه یازدهم داریم که مختص محیط زیست است و فصول مختلف محیط زیست را به بحث می‌گذارد. با توجه به این‌که معدل در کنکور تاثیرگذار اســـت، این کتاب در کنکور تاثیر دارد. کم کم با این حوزه و این کتاب بهتر برخورد خواهد شد. معلمان مجرب‌تری برای تدریس آن انتخاب می‌کنند و توجه بیشـــتری به این کتاب شده است. رییس مرکز آموزش محیط زیست و تربیت محیط بان اضافه می‌کند: آموزش‌های غیررسمی هم در این حوزه داریم. طرحی به نام «یک ساعت با محیط یار» داریم که بحث‌های مفصلی در این طرح مطرح می‌شود.